

KALAPÁCS ALÁ KERÜL

Schmidt Miksa hagyatéka

Csodálatos műkincsek kerülnek árverésre a háború előtti Budapest nagy műértőjének legendás gyűjteményéből

A legendás gazdagságú és különösen híreben álló Schmidt Miksa budapesti bútorgyáros mérhetetlen értékű műgyűjteményéből és Kiscelli-úti kastélyának bútorzatából kiállítást és aukciót rendez a Postakárékpénztár.

A Lónyai-utcai árverési esernők emeleti termeibe hordták össze a néhai műgyűjtő és művészlegényének dokumentumait: bútorokat, képeket, a világ minden tájáról összevásárolt ritka értékű műtárgyakat és használati eszközöket.

Az árverésre kerülő tárgyak tulajdonképpen a lakásberendezés felülmúlhatatlan nagymesterének tanító szándékát szolgálják. A termek sorait járva, akár a műértőnek, akár a laikusnak azonnal szembeötlő az a roppant műgond, amely Schmidt Miksa hallatlan hozzáértését és ízlését di-

cséri. Minden tárgyhoz, valamennyi műdarabhoz egy-egy kor történelme fűződik s ezek a korok ma is beszédesen, élénken élnek az egymás mellé sorakoztatott, gondos hozzáértéssel kiválogatott darabokban.

Ez a kiállítás és ez az árverés tulajdonképpen nem más, mint egy hatalmas történelmi múzeum az egyes korok ízlésének megfelelően berendezve.

A szemlélő minden lépésnél elámul. Bár ezek a tárgyak már a második szakaszt jelentik a kalapács alá kerülő Schmidt-kastély kincseinek, mégis még mindig csorbítatlanul, teljességgel táruul élnek a századforduló utáni Budapest nyugateurópai emberének felmérhetetlen gazdagságából fakadó nemes gyűjtési kedve.

sa ki lakása díszítésére a megfelelő képeket, tárgyakat.

Kis lakás falaira kisméretű, esinos képek serege közül választhat.

Főúri palota számára pedig óriási dekoratív vásznak állnak rendelkezésre. Például egy XVII. vagy XVIII. századbéli bútorzat egyhangúságának élenkítésére kitűnően alkalmas egy 1700 körüli németalföldi művész munkája, a „Mulandóság”.

A tekintélyes méretű vásznen erősen hajlik a transzcendentális gondolkozás felé s ilyen darab több van a gyűjteményben, hiszen Schmidt Miksa miszticizmus felé hajlott lelkisége közismerten szívesen helyezte magát az elmúlás, a halál büvületébe.

Az említett kép zsúfolva mutatja mindazt, ami az életben kedves és fontos a számunkra: ékszereket, könyveket, sok apró holmit, mindent, amit a strontúlra nem vihetünk magunkkal.

A gót asztaltól az erdélyi szuszékig

A bútorgyűjtemény valószínűleg tobzódik a termekben.

Schmidt Miksa művész volt a szónak nemesen vett értelmében, aki fel tudta fedezni a művészi szépet, akármilyen meglepő alakban is került eléje.

Ezért lepődünk meg a szobák lakályossá, otthonossá, ízléssé és ugyanakkor műértékűvé avató bútorok sokféleségén. Egészen elsőrendű régi példányokkal találkozunk, gót asztalokkal, XVIII. századbéli titóli szekrényekkel, a Lajosok szertelen, de mégis művészi ízléséről tanuskodó heverőivel, székeivel, ágyaival és kereveivel.

Ezeket a darabokat nemcsak abszolút művészi hit gyűjtötte Schmidt Miksával, hanem az okos merkantil szellem is, mert a régi bútorok mintái nyomán építette meg előkelő és dúsgazdag rendelőinek kastélyait.

Ezek között is kiemelkedő egy hatalmas kétajtós Schapruhásszekrény, amely erőteljes párkányzatával valóságos építészeti remekműnek hat.

Szerepet kapott a Schmidt-kastélyban a népies stílus is. Derős, világító színekkel tarkázott, népies eredetű bútorok ezek, amelyek túlnyomórészt Ausztriában, másrészt Délnémetországban készültek. Nap-sugaras foltjuk úgy tűnik a szembe, mint egy darab virágos mező.

Közöttük kellemesen s a szívnek jólesően helyezkednek el a festett díszű magyar bútorok s néhány gótikus mintázatú erdélyi szuszék.

A második emelet előcsarnokában azonnal megragadja a figyelmet egy rokokó ízléssel mintázott, gazdagon aranyozott s oldalán idilli pástorjeleneteket ábrázoló festményekkel díszített palankin. A kecses, tejszínhabkönnyű gyaloghintó belső díszítésű arannyal és ezüsttel dúsan átszőtt brokátot alkalmaztak.

Ha a kíváncsi kéz egy pillandra fölkatintja a kis műremek ajtáját, zárt belsejéből egy régmúlt kor édes illata csap ki.

A hölgy, aki benne utazott, porcellánfigurás, rokokó dáma volt s cipellője nyomát még ma is őrzi a lábtartó párná besüppedt selyme.

Természetesen a képek most is nagy szerepet játszanak. A kiállítás rendezői figyelemmel voltak arra, hogy az érdeklődő közönség az imádr szétáradólt s többé nem

egységes gyűjteményből a magatízlésének, lehetőségének figyelembevételével választhas-

Napkeleti kincsek

Műgyűjtő számára értékes darabnak számít egy genovai, XVIII. századbéli művész egészen kiváló kvalitásokat mutató nagyobb vászna: Keresztelő Szent János prédikál.

Mesteri kompozícióban hullámoknak a csoportok s élenkésüket fokozzák a mélytűzű szírek.

A modern irányzatot Oskar Kokoschka képviseli. A nagy osztrák művész az expresszionizmus legpregnansabb kifejezői közé tartozik. Ez a képe 1912-ben készült és Szent Veronikát ábrázolja. Mélységes lelkiség, transzcendentálisan átszellemült arc fejezi ki a biblikus pillanatot, amelyet Kokoschka képén döntően önt el a hanguati elem. Sejtelmes, szürkés, opális, halvány színek harmonizálnak a képen, amelyből aztán minden átmenet nélkül, mint egy sikoltás, úgy tör elő Krisztus vérenek színe.

Mint minden igazi műgyűjtő, Schmidt Miksa is szívesen fordult a rejtélyes Kelet felé, ahonnan igazán a legkiválóbb darabokat szerezte meg.

Fellebbezhetetlen műtételére vall, hogy a Keletről Európába áramló válogatatlant tárgyak közül is ki tudta választani az igazi értéket. Így került aztán gyűjteményébe s most a kiállításra egy olyan pompás darab, mint a Kanghsi császár korából, 1662—1672. származó, aranyománcal festett, «Mazarin-kék» mázas porcellánváza, s még egy Wanli időből származó, kékfehér porcellántál.

Japán műtárgyai közül említésre méltó egy feketelakk utiláda, amelynek «Mon» címer eszerint könnyen lehet következtetni arra, hogy a tárgy valamikor a Shinjo Daimio-család valamelyik tagjának volt a tulajdona.

Feltűnik a keleti tárgyak között, az újabb japán művészet képviselőjében, egy bronz állatcsoport, amely három tigrissel küzdő elefántot ábrázol. Bár az európai fel fogás sokban visszatükröző-

dik a műtárgyon, a műértők szerint mégis fölfedezhető rajta a sajátos japáni érzés.

A kerámiai anyag is kitűnő. Két hatalmas asztali készletet állítottak ki, az egyik meissenai, a másik herendi származású.

Ezeket a teteleket azonban darabonként bocsátják kalapács alá, hogy mindenki szerezhesen magának emléket abból a korból, amely ilyen fényűző porcellánokat bocsátott ki s amelyek ma már csaknem teljesen eltűntek a kereskedelemből.

A szőnyegek csoportjában ismét a régi darabok keltik fel a műértők figyelmét. A textiliák között pompás hímzések, applikációs terítők, értékes korabarrokk ruhadarabok, miseruhák, pluviálék vonzzák magukhoz a szemet.

Sokféle használati apróság: gyertyatartók, csillárok, kandallódíszítő tárgyak, az előkelő házak pompás kis nippjei, kovacsoltvas díszítései, áttört bronzlemezel sorakoznak fel és azt mutatják, hogy néhai gyűjtőjük milyen gondtal és művészettel foglalkozott a lakásberendezéssel nemcsak azért, hogy önmaga szinte féktelen művészi becsapását kielégítse, hanem azért is, hogy kielégíthesse rendelőinek feleségült igényeit.

Ez az aukció akaratlanul is elgondolkoztat. Megáll a képzeletünk a kiscelliuti sárgamáz, zöldszalus barokk kastély előtt s arra gondol, hogy vajon miért volt szükség a szétzilleszteni egy tartalmas és anyagilag is gazdag emberi élet végtelen szeretettel és szinte mániákus örömmel alkotott külsőségét.

A Schmidt-hagyatéka úgy volt szép és méltó arra, hogy egy idezarándoló világ hámulassa, ahogy azt néhai tulajdonosa műzeálisan összeállította.

Ne mismerjük most azokat a szempontokat, amelyek felaprózzák a mérhetetlen értékű gyűjteményt, de azt érezzük, hogy kár érte...

NYÁRI RUHÁJÁT. BALLONJÁT

egy hét alatt tisztítjuk

Sziatkovszky Károly Andrássy út 33. Telefon: 425-385.